

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Hoofddirectie Bedrijfsvoering Defensie
t.a.v. SBN (TD) dr. ir. A.J. de Waard
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

**Auditdienst Rijk
Clusters Defensie**

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum 5 februari 2015
Betreft Onderzoek Beheer Vertrouwensfuncties bij de BS

Ons kenmerk
ADR/2015/165

Bijlage:
Rapport

Bijgaand ontvangt u het rapport van het op uw verzoek uitgevoerde onderzoek Beheer Vertrouwensfuncties bij de BS

Dit onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van opmerkingen van de Algemene Rekenkamer in haar rapport Resultaten verantwoordingsonderzoek 2013 met betrekking tot het Ministerie van Defensie. Hierin is als attentiepunt opgenomen het toezicht op de geldigheid van een Verklaring van Geen Bezwaar ten aanzien Vertrouwensfuncties bij de Bestuursstaf.

In ons rapport zijn de aangetroffen maatregelen vermeld, om er voor te zorgen dat de medewerkers van de BS over een geldig VGB beschikken.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn geweest en zijn graag bereid desgewenst nadere toelichting te geven.

CLUSTERMANAGER STRATEGISCHE AUDITS EN TRANSITIE

Colofon

De Auditdienst Rijk is een onderdeel van de Ministerie van Financiën.

De Auditdienst Rijk is verantwoordelijk voor de uitvoering van de auditopdrachten.

De Auditdienst Rijk is gevestigd aan de Prins Hendriklaan 100, 2517 CA Den Haag.

De Auditdienst Rijk is telefonisch bereikbaar op 070 378 3333.

Beheer Vertrouwensfuncties bij de BS

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën
2023-01-01

Colofon

Titel	Beheer Vertrouwensfuncties bij de BS
Uitgebracht aan	Hoofddirectie Bedrijfsvoering Defensie
Datum	5 februari 2015
Kenmerk	ADR/2015/165

Inlichtingen
Auditdienst Rijk
070-342 7700

Inhoud

1	Samenvatting	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Belangrijkste bevindingen	4
1.3	Belangrijkste aanbeveling	4
2	Inleiding	5
2.1	Aanleiding opdracht	5
2.2	Leeswijzer rapport	5
3	Doel en aanpak opdracht	6
3.1	Doelstelling	6
3.2	Aanpak	6
3.3	Verspreidingskring rapportage	6
4	Bevindingen	7
5	Aanbeveling	10
6	Ondertekening	11

1 Samenvatting

1.1 Inleiding

Op verzoek van de Hoofddirectie Bedrijfsvoering (HDBV) is een audit in de vorm van een quick- scan uitgevoerd naar de beheersmaatregelen om te borgen dat de medewerkers van de Bestuursstaf (BS) over een geldige Verklaring van Geen Bezwaar (VGB) beschikken. Aanleiding hiertoe was het rapport van de Algemene Rekenkamer (ARK) bij de verantwoording over 2013 waarin opmerkingen zijn geplaatst over het toezicht op de afgifte en geldigheid van VGB's ten aanzien van vertrouwensfuncties bij de BS.

1.2 Belangrijkste bevindingen

De volgende beheersmaatregelen zijn aangetroffen om te zorgen dat de medewerkers van de BS over een geldig VGB beschikken:

- De procedures ter borging van de actualiteit van de VGB-administratie zijn vastgelegd in de uitvoeringsbepaling Beveiligingsbeleid Deelgebied Personele Beveiliging B/002 Vertrouwensfuncties d.d. 22 juli 2013.
- De BA draagt zorg voor het monitoren en het actualiseren van deze procedures en houdt de uitvoeringsbepaling actueel.
- Om de juiste handelswijze binnen het VGB-administratieproces te borgen zijn voor de Beveiligings Functionarissen checklisten ter beschikking, die door hen geraadpleegd kunnen worden.
- Om de actualiteit van de VGB's te waarborgen wordt een discrepantielijst gebruikt. Deze wordt door DCHR gegenereerd uit het Corporate Datamodel. Het Corporate Datamodel wordt gevoed door onder andere PeopleSoft en IVAN. De discrepantielijst wordt door een medewerker van de afdeling Dienstverlening en Beveiliging van de DBOBS, visueel gecontroleerd. De controle heeft betrekking op de actualiteit van de veiligheidsmachtigingsniveaus, het verlopen van de datum geldigheid VGB en het verlopen van een onderzoekstermijn. Bij constatering wordt gericht actie ondernomen.

1.3 Belangrijkste aanbeveling

Wij bevelen aan om gebruik te maken van automatiseringsmiddelen bij de controle van de discrepantielijst, zodat de controle efficiënter en doelmatiger kan gebeuren.

2 Inleiding

2.1 Aanleiding opdracht

De ARK heeft in haar rapport "Resultaten verantwoordingsonderzoek 2013" bij het Ministerie van Defensie als attentiepunt opgenomen het toezicht op de geldigheid van de afgifte van een Verklaring van geen Bezwaar (VGB) ten aanzien van Vertrouwensfuncties bij de Bestuursstaf. Naar aanleiding van dit attentiepunt heeft de BS het toezicht aangescherpt.

In aanloop naar de jaarrapportage van de ARK, heeft de HDBV de ADR verzocht een quick scan uit te voeren naar de beheersmaatregelen ten aanzien van de VGB-administratie binnen de Bestuursstaf.

2.2 Leeswijzer rapport

Het rapport start met een managementsamenvatting (hoofdstuk 1) met daarin de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen. De aanleiding, het doel en de aanpak van het onderzoek staan beschreven in de hoofdstukken 2 en 3. In hoofdstuk 4 zijn de bevindingen terug te vinden. Hoofdstuk 5 sluit af met een aantal aanbevelingen.

3 Doel en aanpak opdracht

3.1 Doelstelling

Deze opdracht is uitgevoerd in opdracht van de Hoofddirectie Bedrijfsvoering Defensie.

Het doel van het onderzoek is om inzicht te verschaffen in de vraag of de genomen beheersmaatregelen toekomstbestendig zijn geborgd en het beheer van de administratie over de vertrouwensfuncties ordelijk en actueel blijft.

De hoofdvraag is:

Zijn in de huidige situatie maatregelen getroffen om te borgen dat de medewerkers van de BS over een geldig VGB van het juiste niveau beschikken?

Subvragen:

- Welke maatregelen zijn in het proces ingebouwd om de actualiteit van de VGB-administratie, ten aanzien van medewerkers van de BS, te borgen?
- Hoe wordt er voor gezorgd dat deze maatregelen blijven bestaan?
- Hoe is geborgd dat nieuwe en vertrekkende medewerkers juist en tijdig worden verwerkt in de administratie ?
- Is de VGB-administratie ten aanzien van de medewerkers van de BS actueel?

3.2 Aanpak

Deze opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met de Internationale Standaarden voor de Beroepsuitoefening van Internal Auditing.

De volgende activiteiten zijn door het auditteam uitgevoerd:

- Interview gehouden met Hoofd afdeling Dienstverlening en Beveiliging, senior medewerker beveiliging en medewerker beveiliging;
- Beoordeling van de uitdraai discrepantielijst door vergelijking van het veiligheidsmachtigingsniveau van de functie met het daarbij behorende screeningsniveau van de medewerker op die functie, en op actualiteit van de veiligheidsmachtigingen en de screenings.

3.3 Verspreidingskring rapportage

Dit rapport wordt aangeboden aan opdrachtgever, de Hoofddirecteur Bedrijfsvoering Defensie. Een conceptrapport van dit onderzoek is op 26 januari 2015 voor hoor en wederhoor voorgelegd aan het Hoofd afdeling Dienstverlening en Beveiliging van de Directie Bedrijfsondersteuning BS. De opdrachtgever bepaalt de verdere verspreiding. Met de bevindingen uit dit rapport wordt geen zekerheid verschaft over de borging van de VGB administratie.

4 Bevindingen

Onderstaand geven we de bevindingen uit het onderzoek weer met betrekking tot de gestelde sub-vragen.

- **Welke maatregelen zijn in het proces ingebouwd om de actualiteit van de VGB-administratie, ten aanzien van medewerkers van de BS, te borgen**

De volgende maatregelen zijn genomen om de actualiteit van de VGB administratie te borgen.

- Er zijn veiligheidsmachtigingsniveaus vastgesteld en geaccordeerd. De veiligheidsmachtigingsniveaus behorende bij de functies van de Bestuursstaf zijn op basis van het Definitieve Reorganisatie Plan Bestuursstaf per 1 november 2013 vastgesteld. Op verzoek van de Bestuursstaf (kenmerk BS2014007945 d.d. 13 maart 2014) heeft de Directeur MIVD op 26 juni 2014 (DIS2014005227) deze veiligheidsmachtigingsniveaus geaccordeerd.
- De veiligheidsmachtigingsniveaus zijn aan de functies binnen de BS gekoppeld en vastgelegd in de database IVAN. In de uitvoeringsbepaling Beveiligingsbeleid Deelgebied Personele Beveiliging B/002 Vertrouwensfuncties d.d. 22 juli 2013 is vastgelegd dat voor functies die na 1 november 2013 wijzigen de Beveiligingsfunctionaris (BF) van desbetreffende directie een voorstel doet voor het veiligheidsmachtigingsniveau. Dit wordt in IVAN, het databasesysteem binnen de beveiligingssector, ingevoerd. Een medewerker van de afdeling Dienstverlening en Beveiliging van DBOBS legt vervolgens het niveau in IVAN vast en legt dit voor aan de MIVD. In de meeste gevallen gaat de MIVD met het voorstel akkoord. Zo niet, dan wordt het niveau aangepast en alsnog geaccordeerd. Op deze manier zijn de veiligheidsmachtigingsniveaus in IVAN vastgelegd en aan de functies gekoppeld.
- Er is een procedure vastgelegd met betrekking tot de aanvraag en wijziging van veiligheidsniveaus. Wanneer een functionaris op een functie wordt geplaatst met een hoger veiligheidsmachtigingsniveau dan zijn huidige screeningsniveau, dan zal de Beveiligingsfunctionaris van de desbetreffende directie een aanvraag indienen bij de MIVD voor een Verklaring van Geen Bezwaar (VGB) op het juiste niveau. Deze aanvraag wordt in IVAN geregistreerd. Deze procedure geldt ook wanneer de datum waarop een verleende VGB verloopt of wordt benaderd. Deze handelwijze is vastgelegd in uitvoeringsbepaling Beveiligingsbeleid Deelgebied Personele Beveiliging B/002 Vertrouwensfuncties d.d. 22 juli 2013 en B003 d.d. 8 oktober 2014 en wordt door de Beveiligings Autoriteit (BA) gemonitord en indien nodig geactualiseerd.

- **Hoe wordt er voor gezorgd dat deze maatregelen blijven bestaan.**

Er is overleg tussen de BF'n en BC-BS over de uitvoering van de bepalingen B/002 en B/003. Checklisten dienen ter borging van de juiste handelswijze door de BF'n. De uitvoerend BC-BS heeft een adviserende en sturende rol naar de BF'n en houdt de wisseling van BF'n bij zodat nieuwe BF'n kunnen worden ingelicht over vigerende regelgeving en handelswijze.

- **Hoe is geborgd dat nieuwe en vertrekkende medewerkers juist en tijdig worden verwerkt in de administratie ?**

Om de juistheid en tijdigheid van de VGB administratie te borgen wordt gebruikt gemaakt van een discrepantielijst. Op deze lijst wordt de actualiteit van de VGB's bijgehouden. Deze EXCELL lijst wordt door het Diensten Centrum Human Resources (DCHR) samengesteld aan de hand van gegevens uit Peoplesoft en IVAN. Met de discrepantielijst wordt de registratie van gegevens uit Peoplesoft en IVAN gevalideerd en geverifieerd. Een medewerker van de afdeling Dienstverlening en Beveiliging van DOBS voert een visuele controle uit op de discrepantielijst. De controle heeft betrekking op de actualiteit van de veiligheidsmachtigingsniveaus, het verlopen van de datum geldigheid VGB en het verlopen van een onderzoekstermijn. Binnen de afdeling Dienstverlening en Beveiliging van DOBS is één functionaris belast met het uitvoeren van deze controle. Uit het onderzoek blijkt dat de discrepantielijst van 3 december 2014 door deze medewerker is gecontroleerd op onregelmatigheden. Op de lijst zijn twintig aantekeningen gemaakt. Het gaat hier om ontbrekende VGB gegevens en welke actie hierop is genomen. Het betreft opmerkingen over looptijd van de aanvragen voor een VGB. Daarnaast is van 36 personen, waarvan geen VGB gegevens zijn vermeld, aangegeven dat deze personen geen toegang meer hebben. De discrepantielijst dient ter controle achteraf.

De BF'n hebben met behulp van IVAN de mogelijkheid om een jaar van te voren te anticiperen op de in- en uitstroom van personeel en de geldigheidstermijn van de afgegeven VGB. Personeel wordt via de checklist " In-, Door en Uitstroom" van de Bestuursstaf verplicht om bij desbetreffende BF in- of uit te boeken. Tevens kan de BF de discrepantielijst gebruiken voor signalering van toekomstige wijzigingen.

- **Is de VGB-administratie ten aanzien van de medewerkers van de BS actueel?**

Teneinde zelfstandig een beeld te vormen, hebben wij de discrepantielijst van 3 december 2014 eigenstandig bestudeerd. Daarbij hebben wij gekeken of de veiligheidsmachtigingsniveaus van de functies overeenkomen met het niveau van de afgegeven VGB voor de persoon op die functie. Daarnaast hebben we beoordeeld of de einddatum van de Veiligheidsmachtigingsniveau en de afgeven VGB was verstreken.

Hierbij is geconstateerd dat, naast de reeds door de medewerker van de afdeling Dienstverlening en Beveiliging van DOBS opgemerkte ontbrekende VGB gegevens:

- 29 maal het veiligheidsmachtigingsniveau in IVAN niet overeenkomt met het niveau waarop een VGB is afgegeven;
- Alle functies een actueel veiligheidsmachtigingsniveau hebben;
- Van twee personen een hernieuwd veiligheidsonderzoek nodig was. De aanvragen voor verlenging waren reeds gedaan.

Van de 29 gevallen waarvan het veiligheidsmachtigingsniveau in IVAN niet overeenkomt met het niveau waarop de VGB is afgegeven konden 23 gevallen direct worden verklaard. Zes gevallen werden ten tijde van het onderzoek nog

onderzocht. Van de 23 verklaarbare gevallen betrof het zeven functies waarvan het veiligheidsmachtigingsniveau nog moet worden bijgesteld. Van twee functies bleek dat deze geen vertrouwensfuncties zijn. Negen functies betroffen functies waarop medewerkers zijn geplaatst die juist uit de opleiding zijn gekomen en waarvan het screeningsonderzoek reeds is opgestart. In vijf andere gevallen is bekend dat het onderzoek loopt.

Ter afsluiting kunnen we als positief punt opmerken dat het proces bij DOBS wordt gemonitord. Uit het gegeven dat wij in dezelfde lijst diverse additionele afwijkingen constateren tussen de veiligheidsmatigingsniveaus en afgegeven VGB's kan worden afgeleid dat het proces verder kan worden verbeterd, voor wat betreft het beschrijven van het proces en daarbij het benoemen van de te controleren aspecten. Daarnaast wordt opgemerkt dat het monitorproces arbeidsintensief en foutgevoelig is.

5 Aanbeveling

Als aanbeveling dient het volledig automatiseren van de controle van de discrepantielijst. De visuele controle van de discrepantielijst is tijdrovend en vergt de nodige concentratie en nauwkeurigheid van de desbetreffende functionaris. Dit kan leiden tot het maken van fouten bij de controle. Om dit risico van de menselijke foutfactor te reduceren is het raadzaam om bij deze controle gebruik te maken van automatiseringsmiddelen. Wij adviseren naast de ontbrekende VGB gegevens, het verlopen van de veiligheidsmachtigingsniveaus en VGB en het overeenstemmen van de veiligheidsmachtigingsniveaus met de afgegeven VGB nadrukkelijk en zichtbaar in de controle mee te nemen.

6 Ondertekening

Den Haag, 5 februari 2015

Auditmanager

Auditmanager
Trouwens
Den Haag, 5 februari 2015
00 11 111 111

Auditdienst Rijk
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
(070) 342 77 00